

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Valintaesitys

6.12.2023 Dnro: EURA 2021/900796/09
02 01 01/2023/ESAVO

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Food Souvenir from Saimaa - matkalla kansainvälistymiseen

Hakijan virallinen nimi

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

Hakemusnumero

900796

Saapumispäivämäärä

03.12.2023

Alkamispäivämäärä

01.02.2024

Päätymispäivämäärä

31.01.2026

Viranomainen

Etelä-Savon maakuntaliitto

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Uudistuva ja osaava Suomi ohjelman 2021-2027
kevään 2023 JTF haku

Hakuilmoituksen tunnus

ESALII-007

Käsittelijä

Miia Maarit Eveliina Pekkanen

Toimintalinja

7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Erityistavoite

7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Tukimuoto

Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Ruokamatkailua kehitetään vahvasti koko Saimaan seudulla. Matkailuala on kehittämisen keskiössä Järvi-Suomen alueella ja se on nostettu kehittämiskohteeksi Saimaan seudun maakuntien Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmissa. Matkailuun liittyy kiinteästi ruoka. Saimaan seutu eli Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakunnat ovat saaneet European Region of Gastronomy -statuksen vuodelle 2024.

Matkailun ja siihen liittyvien palveluiden ja tuotteiden tulisi olla tarjolla kansainvälisille asiakkaille. Kansainvälisyys edellyttää, että tuotteet ja palvelut on muotoiltava kansainvälisiä asiakkaita kiinnostavaksi ja

myös ainakin englanninkieliseksi. Kansainvälisiä asiakkaita ei vielä nähdä potentiaalisena asiakasryhmänä, ja vain harva yritys harkitsee tai on mukana elintarvikeviennissä. Näin ollen ruoka- ja käsityötuotteille ei osata myöskään hakea näkyvyyttä kansainvälisillä areenoilla.

Ruokamatkamuistot ovat epäsuoraa vientiä, lisäävät Saimaan alueen kansainvälistä näkyvyyttä ja alueen ruoan tunnettua. Ruokatuliaisten kehittäminen ja myynti matkamuistoiksi tarjoaa hyvän lisän uudistavaan matkailuun ja yritysten elinkeinon ja verkostoitumiseen. Paikallisten tuotteiden muotoilu ruokamatkamuistoiksi mahdollistaa myös pienten toimijoiden ja pienien raaka-aine-erien kannattavan jalostuksen, liiketoiminnan kasvun ja lisätulon maaseudulla ja edistää siten maaseudun asuttuna pitämistä. Ruokamatkatuliaisten tuotteistamiseen ja markkinointiin tarvitaan lisää osaamista.

Food Souvenir from Saimaa – matkalla kansainvälistymiseen –hankkeessa tavoitteena on vahvistaa pk-yritysten valmiuksia asiakaslähtöiseen, innovatiiviseen ruokatuotteiden kehittämiseen, tuotteistamiseen ja markkinointiin sekä herättää kiinnostus kansainvälistymiseen. Tavoitteena on luoda koko Saimaan seudun kattava ruokatuliaisten myyntiverkosto ja luoda kontakteja alihankintaan. Hanke on osa Saimaan European Region of Gastronomy 2024 –juhluvuoden tapahtumakokonaisuutta ja tukee ruokamatkailun kehittämistä ja näkyvyyttä asiakaslähtöisen tuotteistamisprosessin ja kansallisen ja kansainvälisen kilpailutoiminnan avulla.

Hankkeen keskeisenä tuloksena maaseudun pk-yritysten kiinnostus ja osaaminen ruokatuliaisten ja ruokaan liittyvien käsityötuotteiden tuotteistamiseen on lisääntynyt. Tuotteistamiskokemukset hyödynnetään hankkeen tuloksena syntyvään tuotteistamisen toimintamalliin, jotta Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan alueilla yrittäjiä voidaan palvella tuotteistamisen kehittämisessä hankkeen jälkeen ja saada paikallisille raaka-aineille lisäarvoa ja muotoilla niistä korkean jalostusasteen tuotteita. Kehittämisen laadullista tilannetta voidaan arvioida ja parantaa ruokamatkatuliaisten kilpailutoiminnalla. Koko Saimaan seudulle koottu ruokamatkamuistotuliaisten myyntiverkosto tuo paikalliset ruokatuliaiset ja ruokaan liittyvät käsityötuotteet matkailijoille helposti saataville tastesaimaa.fi sivun avulla ja luo aluetaloudellista hyötyä maakuntiin. Verkoston laajentaminen on jatkossa mahdollista.

Hankkeen toimenpiteet

Food Souvenir from Saimaa — matkalla kansainvälistymiseen —hankkeen tavoitteena on vahvistaa pk-yritysten valmiuksia asiakaslähtöiseen, innovatiiviseen ruokatuotteiden kehittämiseen, tuotteistamiseen ja markkinointiin sekä herättää kiinnostus kansainvälistymiseen. Tavoitteena on luoda koko Saimaan seudun kattava ruokatuliaisten myyntiverkosto ja luoda kontakteja alihankintaan. Food Souvenir from Saimaa – matkalla kansainvälistymiseen -hankkeen toimenpiteet jakaantuvat kolmeen kokonaisuuteen: tuotteistamiseen, paikallisen myyntiverkoston luomiseen ja kansainvälistymiseen kilpailujen avulla.

TP1. Ruokatuliaisten ja ruokaan liittyvien tuotteiden tuotteistaminen 03/24 – 06/25

Työpaketin tavoitteena on innostaa ja lisätä Saimaan seudun ruoka- ja käsityöalan kiinnostusta ja osaamista ruokamatkamuistotuotteiden tuotteistamiseen sekä vahvistaa yrittäjien valmiuksia osallistua kilpailuihin ja saamaan sitä kautta näkyvyyttä tuotteille.

Toimenpiteet:

1) Maakunnalliset infotilaisuudet (3-6), joissa kerrotaan ruokatuliaisten ja ruokaan liittyvien tuotteiden tuotteistamisprosessista ja hyödyistä konkreettisin esimerkein, tuodaan esille Local Food Gift -kilpailua sekä D.O.Saimaa, Karelia a la carte ja Taste Saimaa merkkejä.

2) Tuotteistamisen tuki

a) Maakunnalliset kaikille avoimet alueelliset lähi/verkkotapahtumat tapahtumat 2024 ja 2025, joissa yrittäjät saavat palautetta ja vinkkejä asiantuntijoilta ja muilta osallistujilta omista tuotteistaan (6 tilaisuutta).

c) Palvelumuotoilusta apua tuotteistamiseen (de minimis tuen alainen) 05/24 – 12/25. Palvelumuotoiluprosessin mukaisesti viedään tuotekehitystä (itse tuote, pakkaus, markkinointi, tarina) systemaattisesti eteenpäin. Etä- ja lähitapaamisina järjestetään työpajoja, jossa yritys/yritykset saavat asiantuntijaohjausta kehitysprosessin eri vaiheisiin: tuotteen nykytilan kartoitus ja tavoitteet, asiakasymmärryksen syventäminen, ratkaisuvaihtoehtojen kartoitus ja arviointi sekä viimeistely ja dokumentointi. Lisäksi hanke järjestää webinaari-sarjan (3-4) tuotteistamisen eri osa-alueista, kuten asiakaslähtöisyys, tuotteen brändäys, pakkaus, ydinviesti, tarina ja sen liittäminen tuotteeseen.

d) Toimintamalli ruoka- ja käsityötuotteiden tuotteistamiseen. 9/25 – 1/26

Hankkeessa käytetty tuotteistamisprosessi arvioidaan ja analysoidaan (yrittäjien palautteet, kehittämis ehdotukset, itsearviointi, kehittäjäpalautteet). Sen jälkeen suunnitellaan ruoka- ja käsityötuotteiden tuotteistamiseen toimintamalli, joka esitellään kunkin maakunnan toimijoille ja haetaan alueellisten toimijoiden kanssa pysyvä tapa sen tarjoamiseksi alueen yrittäjille.

TP2. Saimaan seudun ruoka- ja käsityötuotteiden myyntiverkoston kokoaminen.

Kuluttajien ja tuottajien ei ole helppo löytää pieniä paikallisten tuotteiden myyntipaikkoja. Kaikkia myyntimahdollisuuksia ei hyödynnetä riittävästi koska paikoilla ei ole tietoa tuottajista.

Toimenpiteet 4/24 – 12/25

a) Myyntipaikkatietojen kokoaminen: Hanke selvittää Saimaan seudun ruoka- ja käsityötuotteiden myyntipaikkoja mm. Aitoja Makuja –sivuston yritysluettelosta, internet hauilla ja haastatteluilla. Myyntipaikkojen tiedot kootaan tastesaimaa.fi-sivulle ja listausta täydennetään hankkeen aikana.

b) Toimijoiden törmäyttäminen: Ruoka-Saimaa messutapahtuma kokoaa paikallisia elintarvike- ja käsityövalmistajia ja ostajia yhteen, tarjoaa mahdollisuuden esitellä tuotteita ja hakea alihankintakumppaneita. Virtuaalisessa messutapahtumassa kohtaaminen mahdollistetaan matchmaking- alustalla. Virtuaaliset messut järjestetään 10/24 ja 9/25.

c) Myyntiin ja ostamiseen liittyvät käytännöt ja sopimusasiat kootaan yhteen (ohjeistus) ja niistä viestitään yrittäjille (webinaari)

TP 3. Saimaan seudun ruoka kohti kansainvälistymistä 3/24 – 12/25

Tavoitteena on tuottaa yhteistä Saimaan seudun ruokaan liittyvää markkinointimateriaalia sekä järjestää ruoka- ja käsityötuotteisiin liittyviä kilpailua ja lisätä yrittäjien kiinnostusta osallistua kilpailutoimintaan.

a) Apuvälineitä Saimaan seudun ruoan markkinointiin 8/24 – 3/25

Saimaan seudun ruokamatkailutuotteille kootaan yhteisiä markkinointiargumentteja virtuaalisissa työpajoissa yhteistyössä ERG Saimaa Management Project 2024–2025 (myöhemmin ERG Saimaa 23-25), Saimaa lautasella ja D.O.Saimaa ja Saimaa Academy of Gastronomy – Network development and learning (SAG) - hankkeiden sekä keskeisten matkailutoimijoiden ja yrittäjien kanssa. Markkinoinnin ja markkinointiargumenttien tueksi kootaan Saimaan seudun ruokaan ja ruoantuotantoon valokuvapankki, joka on yrityksille ja tiedotusvälineille vapaasti käytettävissä.

b) Ruokatuotteet kohti kansainvälisiä markkinoita - matkailijoita kiinnostavat ruokatuliaisat 1-6/25

Hanke tekee kyselyn myyntiverkostolle matkailijoiden kiinnostuksesta ruokaan liittyviin tuliais tuotteisiin sekä tutustuu tehtyihin markkinaselvityksiin ja muihin aineistoihin. Hanke kokoaa niiden pohjalta matkailijoita kiinnostavat tuoteryhmät ja niihin liittyvät erityispiirteet (mm. hinta, pakkausko). Tuloksista viestitään yrittäjille ja kansainvälistymistä edistäville hankkeille, kuten Etelä-Savo Goes Global (rahoittajalla).

c) Kilpailuista lisäpotkua kehittämiseen ja kansainvälistymiseen 03/24-01/26

Hanke organisoii Local Food Gift Challenge -kilpailut Saimaan alueella vuosina 2024 ja 2025 (osallistujien rekrytointi, käytännön järjestelyt, tiedotus, arviointiprosessi, julkistaminen). Vuonna 2024 LFGC kisa järjestetään alkusyksy 2024 ja vuoden 2025 kisan ajankohdan päättää ERG- titteliä myöntävä ICGAT -järjestö vuoden 2024 aikana. Hanke suunnittelee miten LFGC kilpailut jatkuvat hankkeen päättymisen jälkeen Saimaan alueella.

Hanke lähettää parhaat tuotteet World Food Gift Challenge 2025 -kilpailuun (Sisilia). Vuonna 2024 WFGC järjestetään Saudi-Arabiassa, eikä siihen osallistuta. Sen sijaan vuoden 2024 lopulla hanke järjestää kansallisen Finland Food Gift Challenge -kilpailun (työnimi), joka mahdollistaa yrittäjien ja tuotteiden laajemman näkyvyyden. Kilpailussa keskitytään yksittäisten tuotteiden lisäksi lahjakoreihin ja muihin ruokalahjatuotteisiin, kuten esimerkiksi joulukalenterit. Kisalla halutaan edistää ruoka- ja käsityötuotteiden käyttöä liikelahjoina yksityisellä ja julkisella sektorilla, joten viestinnässä huomioidaan ko. tahot. Kaikkien kisatapahtumien kanssa tehdään yhteistyötä ERG Saimaa 23-25 -hankkeen kanssa. Kansallisen kilpailuun järjestämisessä ovat mukana mm. Savonia amk:n Lähiruokaa lautasille -hanke (rahoittajalla), joka voi tukea kilpailun toteutumista viestinnän ja tiedottamisen ja esim. alueellisen osakilpailun kautta. Taste Satakunta sekä Oulun ja Turun seutu ovat ilmaisseet kiinnostuksensa kilpailuun. Hanke suunnittelee kilpailun jatkumon yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi hanke kartoittaa ja tiedottaa kansainvälisistä elintarvike- ja käsityöalan kilpailuista ja rohkaisee osallistuman kilpailuihin muun muassa kertomalla niihin osallistuneiden yritysten kokemuksista

Viestintä ja tiedottaminen

Hanke tekee viestintäsuunnitelman (ydinviestit, tavoitteet, kohderyhmät, vastuut, kanavat), jota tarkennetaan hankkeen aikana. Viestintä on monikanavaista, ja sosiaalista mediaa sekä yhteistyökumppaneiden

viestintäkanavia hyödynnetään aktiivisesti. Hankkeen toiminnasta viestitään yritysten ja asiakkaiden kokemusten kautta. Viestinnässä noudatetaan rahoittajan ohjeistusta. Tiedottamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden yhteistyötahojen kanssa. Hankkeen aikana tehdyistä materiaaleista, kilpailuista, selvityksistä ja muista ruoka- ja juoma-alan yritystoiminnalle tärkeitä asioista tiedotetaan suoraan yrittäjiä sekä tehdään 3-4 ammattilehtiartikkelia. Hankkeen keskeisistä tapahtumista laaditaan myös lehdistötiedotteet (3-4 kpl).

Toteutuksen arviointi : Hankkeen toteuttajat tekevät aktiivisesti itsearviointia hankkeen etenemisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta (itsearviointi noin 6 kk välein). Hankkeelle kootaan ohjausryhmä, jossa on hankkeen kohdealueen maakunnista. Ohjausryhmä osallistuu hankkeen toiminnan arviointiin. Hankkeen toteuttamista esitellään ja arvioidaan myös ERG Saimaa Management Project 2023–2025 -hankkeen yhteisillä hanketreffeillä. Xamkin sisäisessä toteutuksen arvioinnissa käytetään HanSa-järjestelmää, johon raportoidaan hankkeen eteneminen, toteutumista seurataan 3 kk välein. Lisäksi Xamkin Vastuulliset ruokapalvelut - tutkimusryhmässä käydään läpi neljän viikon välein hankkeen toteuttamisen eteneminen. Hankkeen toteutumisesta raportoidaan rahoittajalle rahoittajan ohjeistuksen ja aikataulun mukaisesti.

Alueellinen yhteistyö. Paikallisina yhteistyökumppaneina voivat toimia ProAgria Itä-Suomi ja Etelä-Suomi, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Humak, MTK Kaakkois-Suomi ja Lomalaidun Oy. Nämä organisaatiot voivat auttaa kohdeyritysten tavoittamisessa, tilaisuuksien järjestelyissä viestinnässä ja tulosten jalkauttamisessa ja jatkuvuuden turvaamisessa. Ostopalveluna hankittava asiantuntija työ kilpailutetaan. Lisäksi paikalliset järjestöt, kuten Martat voivat toimia mukana testaajana ja palautteen antajana yrityksille esim. toimenpiteessä 2a.

Flatraten käyttö: ostopalvelut (asiantuntijapalvelut maakunnista: kohderyhmän tavoittaminen, työpajat), tilaisuuksien järjestelykulut (tilat, asiantuntijat, matchmaking- alusta jne.) LFGC, FFGC -kisojen järjestelykulut, valokuvaus, viestintä, henkilöstön matkakulut (kotimaa: yrityskäynnit, tilaisuuksien järjestäminen; ulkomaat: osallistuminen WFGC kisaan 2025, hankehenkilöstön matkakulut

Lisätietoja hakemuksesta

Hakemuksen toiminta on ylimaakunnallista kolmen maakunnan (Etelä-Karjala, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala). Hakija ja tuen myöntävä viranomaisena ovat Etelä-Savosta. Pohjois-Karjala ja Etelä-Karjala siirtävät myöntövaltuutusta Etelä-Savolle.

Rahoituksen jakautumisesta Etelä-Savo on esittänyt seuraavaa:

Etelä-Savo 50 % kokonaiskustannuksista 196 142 euroa, josta tuen osuus 156 914 euroa
Etelä-Karjala 25 % kokonaiskustannuksista 98 071 euroa, josta tuen osuus 78 457 euroa
Pohjois-Karjala 25 % kokonaiskustannuksista 98 071 euroa, josta tuen osuus 78 457 euroa

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala

Kunnat

Enonkoski, Hirvensalmi, Ilomantsi, Imatra, Joensuu, Juuka, Kangasniemi, Kitee, Kontiolahti, Lappeenranta, Lemi, Lieksa, Liperi, Luumäki, Mikkeli, Mäntyharju, Nurmes, Outokumpu, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Polvijärvi, Puumala, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Rääkkylä, Savitaipale, Savonlinna, Sulkava, Taipalsaari, Tohmajärvi

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat

Kustannusmalli	Flat rate 40 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	278 856	278 856	
Flat rate 40 % kehittäminen	111 543	111 543	
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	390 399	390 399	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	312 319	312 319	80,00
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	78 080	78 080	20,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	390 399	390 399	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Ruokamatkailu on Itä- Suomen yhteinen vahvuusala ja Saimaan seudun maakuntien maakuntaohjelmien kehittämiskohde. European Region of Gastronomy -status vuodelle 2024 on näiden kolmen itäsuomalaisen maakunnan (Etelä-Savo, Etelä-Karjala ja Pohjois-Karjala) yhteinen kokonaisuus ja tämän hankkeen kanssa tehdään keskeisesti yhteistyötä. Hanke toteuttaa Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian valintoja. Tämä ylimaakunnallinen hanke on keskeinen pienten yritysten valmiuksien parantamiseen ja sisältää maakunnittaisia työpaketteja sekä yhteisiä osioita. Hankkeeseen on sitoutunut aloitusvaiheessa 19 yritystä. Osa hankkeen toimenpiteistä on de minimis-tukea. Hanke vastaa alueelliseen siirtymäsuunnitelmaan mm. siten, että toimenpiteet kohdistuvat maaseudun pienehköihin yrityksiin, joilla yritystoiminnan laajentumismahdollisuuksia myös kansainvälisesti.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Etelä-Savon maakuntaliiton arviointiryhmä on käsitellyt hankehakemuksen kokouksessaan 16.8.23. Hakijan kanssa on käyty palaveri ylimaakunnallisuudesta 21.8.23. Maakuntaliiton hankeryhmä on käsitellyt hankehakemuksen täydennysten jälkeen kokouksessaan 7.12.23. Etelä-Karjalan arviointiryhmän puolto tuli tiedoksi 10.11.23 ja Pohjois-Karjalan 31.10.23. Jos Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista, käsittelee Etelä-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö hakemuksen 19.12.23 ja Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 16.1.2024.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä